

N:o 65.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 Maj 1879.
— — — — Andra Kammaren den 20 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, i anledning af såväl Kongl. Maj:ts nådiga propositioner som ock enskilde motionärers framställningar i fråga om eftergift af kronans rätt till danaarf.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 51.)

S. A. K.

Riksdagen, som i ett sammanhang till behandling förehaft dels Eders Kongl. Maj:ts till Riksdagen aflåtna nådiga propositioner angående eftergift af kronans rätt till en del danaarf, dels ock åtskilliga af enskilda personer i likartadt syfte gjorda framställningar, får härmed i underdånighet anmäla sina i dessa frågor fattade beslut.

1:o. I anledning af en utaf rättaren Anders Petterssons enka, Brita Christina Ersdotter, i underdånighet gjord ansökning, att, sedan *Anders Pettersson* den 19 Januari 1865 affidit i Skårby inom Salems socken och Stockholms län och såsom sterbhusdelegare efterlemnad sökanden och sin syster Anna Stina Pettersdotter, hvilken sistnämnda vistades å okänd ort och, ehuru kungörelse att arf tillfallit henne efter Anders Pettersson i vederbörlig ordning utfärdats, icke låtit sig afhöra, i följd hvaraf det henne tillskiftade arvet borde tillfalla kronan, Eders Kongl. Maj:t täcktes,

i anseende till sökandens sjuklighet och nödställda belägenhet, af gunst och nåd förunna henne det arf, som bort tillkomma hennes mans syster, och som den 31 December 1877, enligt afgifven redogörelse, uppgick till 113 kronor 56 öre, har Eders Kongl. Maj:t — efter det utlåtanden i ärendet afgifvits dels af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län, dels ock af advokatfiskalen i Kammarkollegium, hvilken, jemte tillstyrkan af bifall till ansökningen, förklarar sig icke göra något anspråk på andel i danaarfvet — uti en till Riksdagen den 31 sistlidne Januari aflåten nådig proposition, med afseende å hvad i ärendet förekommit och den nödställda belägenhet, hvori enkan Brita Christina Ersdotter, enligt företedt intyg, sig befunne, föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande arfsmedel måtte få öfverlätas på bemälda enka; och har Riksdagen bifallit hvad Eders Kongl. Maj:t i förenämnda hänseende täckts föreslå.

2:o. Sedan brandvakten vid Gripsholms slott *Johan Lindström* den 2 Juni 1876 aflidit utan att några arfvingar efter honom vore kända eller inom natt och år efter det Lindströms död blifvit vederbörligen kungjord sig anmält, samt Kammarkollegii advokatfiskalsembete med anledning häraf anmodat vederbörande embetsmyndighet om åtgärders vidtagande för att bevara kronans rätt till Lindströms qvarlåtenskap, hade Lindströms enka, Maja Stina Lindström, född Sandberg, hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att, enär behållningen i makarnes bo enligt den efter Lindström upprättade bouppteckning utgjorde allenast 346 kronor 50 öre samt sökanden, på sätt företedda intyg utvisade, befunne sig i torftiga omständigheter och till följd af ålder och sjuklighet vore urständsat att genom arbete sig försörja, kronans rätt till danaarf efter sökandens man måtte till sökandens förmån efterskänkas. Till berörda ansökning hade såväl Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län som Kammaradvokatfiskalsembetet, hvilkas yttranden deröfver infordrats, med hänsyn till den ringa behållningen i boet samt sökandens fattigdom och oförmåga att försörja sig, tillstyrkt bifall, hvarjemte advokatfiskalsembetet anmält, att detsamma afstode den del af berörda danaarf, som enligt gällande stadganden embetet tillkomme; och har Eders Kongl. Maj:t, i anledning af hvad sålunda förekommit, uti en till Riksdagen den 31 Januari innevarande år aflåten nådig proposition föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande medel måtte på enkan Lindström öfverlätas.

Denna nådiga framställning har vunnit Riksdagens bifall.

3:o. Efter det rådmannen *Johan Nordqvist* den 5 December 1875 affidit i Sala utan att efterlemna kända arfvingar samt Rådstufvurätten derstädes genom utslag den 26 November 1877 förklarar, att Nordqvists qvarlåtenskap, med undantag af 7,000 kronor, som Nordqvist genom muntligt testamente den 28 Mars 1871 disponerat för olika ändamål, skulle såsom danaarf falla kronan till, hade, enligt hvad af en till Riksdagen den 31 sistlidne Januari aflåten nådig proposition inhemtats, dels Sala stadsfullmäktige hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att de ifrågavarande medlen måtte anvisas till understöd åt fattiga barn inom Sala stad, dels ock Maria Sofia Böhlmark och Carolina Böhlmark, under uppgift att de skulle vara beslägtade med Nordqvists före honom affidna hustru Maria Dorothea Wahlberg, i underdånighet sökt att framför Sala stad bekomma ifrågavarande danaarfsmedel; öfver hvilka ansökningar ej mindre Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vestmanlands län än äfven Kammaradvokatfiskals-embetet afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden, dervid advokatfiskals-embetet upplyst, att danaarfvat enligt redovisning den 19 Mars 1878 uppginge till 12,539 kronor 41 öre; och har Eders Kongl. Maj:t, som funnit berörda ansökningar icke till annan åtgärd föranleda, nu föreslagit Riksdagen, att medgifva, att, då Sala stad i ersättning för förlorad tullfrihet af statsverket åtnjöte ett årligt belopp af 104 kronor 72 öre, af de ifrågavarande danaarfsmedlen ett belopp af 2,100 kronor, i kapital, efter räntefot af fem procent, motsvarande i jernadt tal omförmälda tullfrihetsersättning, måtte få Sala stad tilldelas, under vilkor att staden för framtiden från samma ersättning afstode.

Riksdagen har bifallit hvad Eders Kongl. Maj:t i fråga om berörda danaarfsmedel täckts föreslå.

4:o. Ut i en till Riksdagen den 31 sistlidne Januari aflåten nådig proposition har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att kronans rätt till danaarf efter skraddaren *Anders Abrahamsson* i Lugnet inom Finnerödja socken och Skaraborgs län, hvilken den 4 Juli 1875 affidit utan att efterlemna kända arfvingar, måtte afstås till förmån för Abrahamssons enka Maria Elisabeth Abrahamsson. Af den nådiga propositionen har Riksdagen inhemtat, bland annat, att hela behållningen i det gemensamma boet enligt bouppteckningen uppgått till 507 kronor 79 öre, deraf största delen bestode af en stugubyggnad, som vore värderad till 400 kronor och utgjorde enkans bostad; att då den hufvudsakliga tillgången i boet sålunda, jemlikt 10 Kap. 2 § Giftermålsbalken, skulle skiftas med två tredjedelar på mannens och en tredjedel på hustruns lott, bemälda enka, som vore 64 år

gammal och ur stånd att med eget arbete sig försörja, antagligen inom kort skulle komma att falla fattigvården till last; samt att enkan Abrahamssons till Eders Kongl. Maj:t ingifna underdåniga ansökan om bekommande af ifrågavarande danaarfsmedel blifvit förordad såväl af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet som ock af advokatfiskalen i Kammarkollegium, hvilken anmält, att han afstode till bemälda enkas förmån den andel i danaarfvat, som lagligen tillkomme honom.

Riksdagen har bifallit Eders Kongl. Maj:ts omförmälda framställning.

5:o. Sedan handlanden i Arboga *Carl Petter Pettersson* aflidit den 14 November 1874, efterlemnande enka, Charlotta Pettersson, född Zetterberg, men inga kända arfvingar, och bouppteckning efter honom för rättats den 10 Februari 1875, hade, enligt hvad af en till Riksdagen den 28 sistlidne Februari aflåten nådig proposition inhemtats, kammaradvokatfiskalen yrkat, att hälften af boets behållning måtte förklaras utgöra danaarf, hvarefter Rådstufvurätten i Arboga genom numera laga kraftvunnet utslag bifallit detta påstående. Bouppteckningen hade visserligen utvisat brist i boet; men enligt en af enkan Pettersson den 25 Juni 1878 föranstaltad ny uppskattning af den bland boets tillgångar befintliga fasta egendomen samt en af henne den 11 Juli samma år lemnad uppgift å tillgångar och skulder i boet, skulle dock hafva förefunnits en behållning af 1,419 kronor 60 öre. I en den 18 September 1878 ingifven skrift hade enkan Pettersson hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit om afstående till hennes förmån af kronans rätt till ifrågavarande danaarf och till stöd för denna ansökning åberopat, att hon vid sitt giftermål infört i boet en icke obetydlig förmögenhet, och att hon nu vid framskriden ålder saknade full arbetsförmåga och vore i knappa vilkor. Efter det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vestmanlands län, med förmälan, att magistraten i Arboga vitsordat hvad enkan Pettersson sålunda uppgifvit, tillstyrkt bifall till ansökningen och kammaradvokatfiskalen, uti infordradt yttrande, förordat densamma under förbehåll likväl, att den andel af danaarfvat, honom lagligen tillkomme, måtte af sterbhuset utgå, har Eders Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till dessa arfsmedel, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen lagligen tillkommande andel deri, måtte på enkan Pettersson öfverlätas; och har detta Eders Kongl. Maj:ts förslag af Riksdagen bifallits.

6:o. Efter det *Clara Rosalie Paqualin* den 11 Januari 1873 aflidit i Norrtelje och rådstufvurätten derstädes genom laga kraftvunnet utslag den 15 Juli 1878 i mål emellan advokatfiskalen i Kammarkollegium, å

Kongl. Maj:ts och kronans vägnar, å ena, samt enkan Ulrika Bergström, född Littmark, jemte utredningsmannen i Clara Rosalie Paqualins bo, å andra sidan, angående bättre rätt till Clara Rosalie Paqualins qvarlåtenskap, förklarar, att qvarlåtenskapen skulle såsom danaarf kronan tillfalla, hade dels Norrtelje stadsfullmäktige i underdånighet anhållit, att medlen måtte tillfalla Norrtelje stad, der den aflidna haft sitt hemvist, dels enkan Bergström i underdånighet sökt, att, ehuru laglig bevisning icke kunnat åstadkommas rörande hennes släktskap med den aflidna, sökanden, hvars möderneslägt burit namnet Paqualin, måtte i anseende till sin höga ålder och stora fattigdom få på sig öfverlåten kronans rätt till samma danaarf; i hvilket ärende underdåniga utlåtanden afgifvits ej mindre af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län än äfven af advokatfiskalen i Kammarkollegium, hvilken sistnämnde den 10 sistlidne December upplyst, att danaarfvat då utgjorde 10,203 kronor 89 öre, hvaruti inginge 760 kronor 84 öre, utgörande auktionssumman för försäld lösegendom, hvilket belopp enkan Bergström den 1 Mars 1873 fått uppbära; och har Eders Kongl. Maj:t uti en den 31 Januari innevarande år aflåten nådig proposition nu föreslagit Riksdagen medgifva, dels att, med hänsyn till enkan Bergströms styrkta medellöshet och deraf följande oförmåga att återgälda ofvan nämnda, af henne uppburna 760 kronor 84 öre, kronans anspråk på berörda belopp måtte till förmån för enkan Bergström varda efterskönt, *dels ock* att, då Norrtelje stad i ersättning för förlorad tullfrihet af statsverket åtnjöte 34 kronor 90 öre årligen, ett belopp af 700 kronor, motsvarande, i jennadt tal och efter räntefot af 5 procent, i kapital omförmälda tullfrihetsersättning, måtte Norrtelje stad tilldelas, under vilkor att staden för framtiden afstode från samma ersättning.

Riksdagen har bifallit, hvad Eders Kongl. Maj:t beträffande ifrågasvarande danaarfsmedels disposition täckts föreslå.

7:o. Inom Riksdagen har förslag blifvit väckt, att, som inga arfvingar efter pigan *Anna Lisa Bjugg*, hvilken affidit i Arboga stad den 16 Oktober 1851, låtit sig afhöra, och Arboga rådstufvurätt genom utslag den 9 December 1878, hvilket ej blifvit öfverklagadt, förklarar den aflidnas qvarlåtenskap, uppgående enligt lemnad uppgift till 3,693 kronor 45 öre, för danaarf, Riksdagen måtte medgifva, att detta danaarf, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen lagligen tillkommande andel deri, finge tillerkännas Arboga stad för att användas till dess folkskoleväsendes utveckling och befrämjande; varande af motionären såsom stöd för hans framställning hufvudsakligen andraget, att Anna Lisa Bjugg större delen

af sin lefnad, så väl under barnaåren, som vid mera framskriden ålder, tillhört Arboga samhälle, der hon under de senare åren af sin lifstid ständigt vistats, samt att Arboga stad egnat berömvärd omsorg åt folkskoleväsendet, för hvars utveckling och befrämjande staden redan vidkänns och äfven för närmaste framtiden komme att få vidkännas betydliga kostnader.

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt och då Riksdagen inhemtat, att Arboga stad i ersättning för förlorad tullfrihet årligen från statsverket har att uppbära ett belopp af 150 kronor, har Riksdagen för sin del medgifvit, det kronans rätt till danaarf efter pigan Anna Lisa Bjugg må till staden Arboga för ofvan omförmälda ändamål eftergifvas, med förbehåll af den kammaradvokatfiskalen lagligen tillkommande andel i qvarlåtenskapen samt under vilkor att Arboga stad af det årliga anslag, staden nu i ersättning för förlorad tullfrihet eger uppbära, afstår ett så stort belopp, som motsvarar ränta, efter fem för hundra om året, å den på staden sig belöpande andel af ifrågavarande danaarf.

8:o. Med företeende af handlingar, som utvisade, att enkan *Maria Siljander* aflidit i Söderhamn den 22 Juli 1876 utan att efterlemna kända arfvingar, hvarefter hennes qvarlåtenskap, enligt redovisning uppgående till 526 kronor 63 öre, genom Söderhamns rådstufvurätts utslag den 27 Januari 1879 förklarats skola såsom danaarf falla Kongl. Maj:t och kronan till, har inom Riksdagen föreslagits, att detta danaarf måtte tillerkännas Söderhamns stad, sedan den kammaradvokatfiskalen tillkommande andel deri blifvit afdragen.

På grund häraf och då Riksdagen inhemtat, att staden Söderhamn i ersättning för förlorad tullfrihet årligen uppbär ett belopp af 41 kronor 89 öre, har Riksdagen för sin del medgifvit, att kronans rätt till danaarf efter enkan *Maria Siljander* må eftergifvas, med förbehåll af den kammaradvokatfiskalen lagligen tillkommande andel i qvarlåtenskapen samt under vilkor att Söderhamns stad af det årliga anslag, staden nu i ersättning för förlorad tullfrihet eger uppbära, afstår ett så stort belopp, som motsvarar ränta, efter fem för hundra om året, å den på staden sig belöpande andel af ifrågavarande danaarf.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 20 Maj 1879.
